

STRATEGI FÖR INTEGRATION I LJUSNARSBERGS KOMMUN

2016-2020

Vid kommunstyrelsens sammanträde 2014-09-03 (183 §) beslutades att en ”Strategi för integration” samt en ”Aktivitetsplan för integration” för kommunens mottagande av asylsökande, flyktingar, nyanlända invandrare samt ensamkommande barn och ungdomar ska upprättas.

Arbetsgruppen som framtagit förslag till ”Strategi för integration i Ljusnarsbergs Kommun” har bestått av:

Karin Jansson, enhetschef IFO,
Mia Lejonqvist, tf. enhetschef Bergsgården HVB
Kent Liljendahl, enhetschef/rektor
Jessica Eriksson, Fastighetschef
Nan Carlsson, utredare/Mikael Haapala

Sammanfattning

kommunstyrelsens beslutade 2014-09-03 att en ”Strategi för integration” samt en ”Aktivitetsplan för integration” för kommunens mottagande av asylsökande, flyktingar, nyanlända invandrare samt ensamkommande barn och ungdomar bör upprättas.

Strategin kompletteras med en aktivitetsplan som tydligt pekar ut det fortsatta integrationsarbetet och ansvarsfördelningen inom kommunen.

I kommunen finns en stor mångfald och invånarna kommer från många olika länder. Dagligen sker integrationsarbete i den ordinarie kommunala verksamheten.

Visionen är att alla invånare i Ljusnarsbergs kommun oavsett etnisk och kulturell bakgrund skall ges samma rättigheter, möjligheter och skyldigheter att förverkliga och utveckla sitt vardagsliv samt att känna sig delaktiga i kommunen. Utifrån tidigare arbete har fyra övergripande kännetecken tagits fram som ska omfatta allt integrationsarbete.

För att nå kännetecknen skall alla verksamheter arbeta aktivt med integration i den omfattning kommunen har rådighet över.

Uppdatering av strategin kan göras efter behov, men en revidering bör ske vart fjärde år. Aktivitetsplanen bör följas upp varje år och vara en del i verksamheternas årliga mål- och budgetplaneringsarbete.

Bakgrund

I Ljusnarsbergs kommun finns ett stort antal nyanlända personer från många olika länder. Detta är något som kommunen vill ta tillvara på bästa sätt i framtiden.

Forskning inom integrationsområdet visar på att mångfald bidrar till en positiv utveckling för länder och regioner. Kulturell mångfald i befolkningen är central när det gäller utvecklandet av regioners strategiska roll för innovation och tillväxt.

Forskare argumenterar för att mångfald leder till ökad tillväxt tack vare en effektiv interaktion mellan enheter som är olika¹.

Globalt till lokalt integrationsarbete

Internationellt

FN:s konvention om mänskliga rättigheter och barnkonventionen ligger till grund för kommunens arbete i alla verksamheter samt genomsyrar integrationsstrategin och kommer även att genomsyra en kommande handlingsplan.

EU

EU antog 2004 elva grundprinciper för integration² som skall vara vägledande för medlemsstaterna vid utformning av policys och program inom integrationsområdet. Det finns sedan 2009 en antagen rättslig grund för åtgärder som stödjer ländernas arbete med att främja integration. På europeisk nivå deltar Sverige även i Europarådet för integrationsfrågor.

Nationellt

I skrivelsen ”Egenmakt mot utanförskap – regeringens strategi för integration”³ presenteras inriktning och konkreta insatser inom regeringens sju strategiska områden för integration. Regeringens strategi är att politiken i huvudsak inriktas på generella aktiviteter som minskar utanförskap i samhället. Åtgärder som riktar sig till invandrare som grupp skall bara förekomma under den första tiden i Sverige.

De sju strategiska områdena är:

- snabbare etablering för nyanlända invandrare
- fler i arbete, fler företagare
- bättre resultat och större likvärdighet i skolan
- bättre språkkunskaper och större möjligheter till utbildning för vuxna
- effektiv bekämpning av diskriminering
- en positiv utveckling av stadsdelar med brett utanförskap
- en gemensam värdegrund i ett samhälle, som präglas av ökande mångfald.

Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Migrationsverket och Länsstyrelsen har i uppdrag av regeringen att, i samråd med Sveriges kommuner och Landsting, utveckla och förbättra samverkan och samordning i etableringsprocessen för nyanlända. En lokal överenskommelse

¹ Nutek ”Ökad integration och mångfald inom det regionala tillväxtarbetet”

² Se bilaga

³ www.regeringen.se ”Egenmakt mot utanförskap – regeringens strategi för integration”

skall tydliggöra uppdrag, ansvarsfördelning, roller och rutiner mellan myndigheter samt vara ett strategiskt dokument för hur samverkan kan utvecklas.

Regionalt

Länsstyrelsen har i uppdrag från regeringen att verka för att det finns beredskap och kapacitet för mottagande i länet och att skapa överenskommelser med kommunerna. Länsstyrelsen skall även främja och vidareutveckla samverkan mellan kommuner, myndigheter, företag och organisationer som arbetar med nyanlända, samt följa upp organisering och genomförande av insatser för nyanlända ute i länet.

Lokalt

Det lokala integrationsarbetet sker idag mer eller mindre i alla kommunala verksamheter. Strategiskt äger mycket av arbetet rum inom den lokala överenskommelsen (LÖK). Parter är Ljusnarsbergs Kommun, Arbetsförmedlingen och Migrationsverket.

Avgränsning i strategin

Integration inkluderar alla grupper i samhället och integration kan handla om många områden. I detta dokument har avgränsning valts till att ” *strategin för integration omfattar frågor utifrån etnisk och kulturell bakgrund* ” Strategin behandlar därmed till exempel inte fysisk och psykisk funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Aktivitetsplanen skall ha en bred utgångspunkt där insatserna skall komma till nytta för alla invånare och organisationer samt vara generellt inriktade för att stärka livskvalitén och deltagandet i samhället.

Genomförande av strategin

Kommunfullmäktige tog beslut 2014-09-03 (183 §) om att arbeta fram en ”Strategi för integration”.

Till strategin kommer att utformas en Aktivitetsplan som tydligt skall peka ut vad som skall göras framöver inom kommunen. Varje enhet får i uppdrag att ta fram förslag till hur respektive verksamhet skall bidra till planen. Verksamheterna skall bidra med förslag till mål utifrån kärnordet i ”Öppen kommun”, ”Möten och upplevelser” ”Kunskap och kompetens” samt ”Innovation och entreprenörskap”

Underlag för strategin

Som underlag till strategin har arbetsgruppen inhämtat kunskap från andra kommuners integrationsarbete, forskningsrapporter, undersökningar samt myndighetstexter.

Definitioner

Nedan angivna definitioner beskrivs utifrån etnisk och kulturell bakgrund och skall tolkas inom denna avgränsning.

Utrikes född: Person som är folkbokförd i Sverige men som är född i något annat land.

Utländsk bakgrund: Person som är utrikes född eller född i Sverige med två utrikes födda föräldrar.

Svensk bakgrund: Person som är född i Sverige med en eller två inrikes födda föräldrar.

Invandrare: Person som flyttar från ett land till Sverige för att bosätta sig där en längre tid, enligt folkbokföringen minst ett år.

Integration: Definitionen av integration är en individuell uppfattning och skiljer sig mellan individer. En övergripande uppfattning är dock att integration avser den sociala process som gör det möjligt att bilda en sammanhållen helhet utifrån skilda gruppers intressen, erfarenheter och särart. Integration betyder att olika grupper i samhället inte behöver ge upp sin särart för att uppnå likvärdiga ekonomiska, sociala och politiska villkor. Vidare integration är en ömsesidig process även om uppmärksamheten ofta riktas på de grupper som skall komma in i samhället. Förändringen involverar både de(n) grupp(er) som skall integreras och samhället i stort, det vill säga att både majoriteten och minoriteten skall anpassa sig till varandra.

Mångfald: Det finns ingen officiell definition. Varje individ bär med sig en uppsättning likheter och olikheter som gör oss till de unika personer vi är. Mångfald kan ses som ett tillstånd där olikheter samspekar på ett bra sätt och leder till produktivitet och kreativitet inom en organisation/ett samhälle. Mångfald handlar om att erkänna alla kulturers jämlikhet och värdighet, liksom varje folks rätt att slå fast och bevara sin kulturella identitet och få den respekterad av andra.

Nulägesbeskrivning

Utrikes födda och personer med utländsk bakgrund skall inte ses som en homogen grupp. Det är viktigt att inse att det skiljer sig på individnivå men för att belysa de olika möjligheter som finns i samhället är en generalisering nödvändig.

Kartläggning

Ljusnarsbergs kommun har en minskande folkmängd och stigande medelålder. Enligt Statistiska centralbyrån var 16,8 % (823 personer) av Ljusnarsbergs befolkning utrikesfödda år 2014, vilket var en ökning med 106 personer från 2013.

Enligt månadsstatistik⁴ från Arbetsförmedlingen, för Ljusnarsbergs kommun, är 240⁵ personer öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd. Av dessa är 140⁶ utrikes födda. I åldersgruppen 18-24 år finns 65 öppet arbetslösa, varav 39⁷ är utrikes födda.

Detta visar att alla i Ljusnarsbergs kommun inte har samma möjligheter sett utifrån ett antal olika indikatorer. Arbetslösheten för utrikesfödda är generellt hög.

⁴ April 2015

⁵ Mellan 16-64 år

⁶ Ökning med 25 % jämfört med april 2014

⁷ Ökning med 34,5 % jämfört med april 2014

Verksamheter

Det finns en etablerad verksamhet kring invandring och integration generellt som sker på individ- och verksamhetsnivå med både barn och vuxenperspektiv. Arbete med integrationsfrågor finns i varje enhet på ett eller annat plan. En stor del av det nuvarande arbetet sker vid Individ- och familjeomsorgen, HVB Bergsgården, Förskola, skola samt vid vuxenutbildningen.

Den lokala överenskommelsen är ett samverkansavtal som berör ett flertal punkter, som jämlikhet, arbete, samverkan, svenska för invandrare, samhällsorientering och hälsa. Genom LÖK har kommunens förvaltningar åtagit sig att säkerställa praktikplatser till förfogande. Trots redan pågående arbete och goda insatser är integrationsarbetet inte tillräckligt. Denna strategi och kommande aktivitetsplan är av värde för att utveckla integrationsarbetet i rätt riktning.

Boende

Ökningen av asylsökande och ensamkommande barn har bidragit till att antalet lediga lägenheter har minskat. Idag finns ingen överkapacitet av lediga bostäder i det kommunala beståndet vilket ställer större krav på handläggning i boendefrågan. Policy och riktlinjer behöver utarbetas för hur lediga lägenheter ska fördelas och bör utgå ifrån kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning.

Insatser

Kommunen skall verka för att skapa en positiv bild och lyfta goda exempel som sker inom integration. Genom att ha tydliga mål, följa upp arbetet regelbundet och införliva normer och arbetssätt som främjar integrationen skall en långsiktig förbättring säkerställas. För att förankra det lokala arbetet i ett globalt perspektiv bör strategin och aktivitetsplanen återkopplas mot bland annat EU:s 11 punktsprogram.

Ansvar och fortsatt arbete

För att uppnå kännetecknen bör förvaltningarna arbeta aktivt utifrån integrationsstrategin både ur ett attitydperspektiv och med reella insatser. En arbetsgrupp finns, den bör kvarstå och vara ansvariga för integrationsarbetet.

Uppdatering av strategin kan göras efter behov, men en revidering bör ske vart fjärde år. Aktivitetsplanen bör följas upp varje år och vara en del i verksamheternas årliga mål- och budgetplaneringsarbete. Ansvar för revidering och uppföljning bör ligga hos kommunstyrelsen.

Ljusnarsbergs kommuns värdegrund

Kommunens värdegrund är en övertygelse om att alla människor kan och vill utvecklas, ta ansvar, göra ett gott arbete, lära sig och vara delaktiga.

Vi skall möta människan respektfullt och jämnlit. I mötet med människor visar vi empati och engagemang

Vision

Alla invånare i Ljusnarsbergs kommun, oavsett etnisk och kulturell bakgrund, skall ges samma rättigheter, möjligheter och skyldigheter att förverkliga och utveckla sitt vardagsliv samt att känna sig delaktiga i kommunen.

Övergripande kännetecken

- Kulturella och etniska skillnader skall utgöra möjligheter till delaktighet
- Attityder kring mångfald och integration skall synliggöras som en viktig del av kommunen.
- Varje individ skall betraktas som en resurs och vara en del av kommunen.
- Integrationsperspektivet skall genomsyra den fysiska och sociala planeringen.

Integrationsområden

Ljusnarsbergs kommun skall kännetecknas utifrån en hållbar kommun, där följande områden är prioriterade för att förbättra integrationen; ”Öppen kommun”, ”Möten och upplevelser”, ”Kunskap och kompetens” samt ”Innovation/entreprenörskap”.

Ljusnarsbergs kommun prioriterar följande kännetecken;

Öppen kommun

Öppen kommun handlar om att respektera och ge möjlighet för individer att utvecklas. Ett samhälle med positiv attityd till mångfald har mycket större möjligheter att lyckas med integrationen och öka trivselen för alla.

Ljusnarsbergs kommun prioriterar följande kännetecken;

Kännetecken

- Möjliggöra för en öppen dialog gällande olikheter och fördomar, samt motverka diskriminering.
- Verka för att förbättra attityden kring integration och mångfald.

Möten och upplevelser

För att alla skall kunna känna sig delaktiga är öppna och naturliga mötesplatser viktiga där personer med skilda kulturella, religiösa och sociala bakgrunder kan mötas på lika villkor. Mötesplatser skapar broar mellan kulturer vilket ger alla invånare ett rikare vardagsliv och bidrar till positiv tillväxt i samhället.

Ljusnarsbergs kommun prioriterar följande kännetecken;

Kännetecken

- Medverka till att det finns öppna mötesplatser som uppmuntrar till initiativ och möjliggör aktiviteter.
- Bidra till ökade möjligheter för ett innehållsrikt vardagsliv även utanför skola och arbete.

Kunskap och kompetens

Utbildning, vare sig det gäller grundskola, gymnasium, vuxenutbildning eller språkutbildning, är nödvändigt för att kunna förverkliga sina personliga mål. Utvecklingen i samhället innebär att högre utbildning och språkkunskaper blir allt viktigare för inträdet på arbetsmarknaden. *Ljusnarsbergs kommun prioriterar följande kännetecken;*

Kännetecken

- Medverka till god kunskap i svenska språket och om värdet av språkkunskaper.
- Bidra till ökad förutsättning för att främja och underlätta utbildning

Innovation och entreprenörskap – arbete

Med arbete menas ett jobb som tillgodoser individens behov och ger långsiktig trygghet. Arbete är väsentligt för människors möjlighet till ett tillfredställande vardagsliv och utveckling, vilket är en förutsättning för ett fungerande samhälle.

Nya företag skapar konkurrens, förnyelse av näringslivet och bidrar till ökad sysselsättning. *Ljusnarsbergs kommun prioriterar följande kännetecken;*

Kännetecken

- Ta tillvara varje invånares kompetens och bakgrund.
 - Visa vägar till ett eget företagande
 - Bjuda in representanter från näringslivet, föreningslivet samt andra innovativa personer som kan visa vägar.
-

Bilaga – EU:s elva grundprinciper för integration

1. Integration är en dynamisk dubbelriktad process med ömsesidigt tillmötesgående mellan alla invandrare och invånare i medlemsstaterna.
2. Integration innebär respekt för Europeiska unionens grundläggande värderingar.
3. Sysselsättningen är en väsentlig del av integrationsprocessen och är avgörande för invandrarnas delaktighet, för invandrarnas bidrag till världssamhället och för att tydliggöra dessa bidrag.
4. Grundläggande kunskap om världssamhällets språk, historia och institutioner är absolut nödvändig för integrationen. Att ge invandrarna möjlighet att förvärva denna grundläggande kunskap är viktig för en framgångsrik integration.
5. Utbildningsinsatser har avgörande betydelse för att göra invandrarna, och i synnerhet deras efterkommande, beredda att bli mer framgångsrika och aktiva deltagare i samhällslivet.
6. Invandrades tillträde till institutionerna samt till offentliga och privata varor och tjänster på samma grund som inhemska medborgare och utan diskriminering har grundläggande betydelse för en bättre integration.
7. Ofta förekommande samspel mellan invandrare och medlemsstaternas medborgare är en grundläggande mekanism för integration. Gemensamma forum, en interkulturell dialog, utbildning om invandrare och invandrarkulturer och stimulerande levnadsförhållanden i stadsmiljön ökar samspelet mellan invandrare och medlemsstaternas medborgare.
8. Utöandet av olika kulturer och religioner i stadgan om de grundläggande rättigheterna måste tryggas, om utöandet inte strider mot andra okränkbara europeiska rättigheter eller den nationella lagstiftningen.
9. Invandrarnas medverkan i den demokratiska processen och i utformningen av integrationspolitik och integrationsåtgärder, särskilt på lokal nivå, som stöder deras integration.
10. Att integrera integrationspolitiken och integrationsåtgärderna i alla relevanta politikområden och myndighetsnivåer och offentliga tjänster är en viktig faktor vid utformningen och genomförandet av den allmänna politiken.
11. Att utarbeta tydliga mål, indikatorer och utvärderingsmekanismer är nödvändigt för att anpassa politiken, utvärdera framstegen när det gäller integrationen och göra informationsutbytet effektivare.